

PRINC BAJAJA

aneb jak porazit
Kyberdraka

KYBERCENTRUM

Centrum kybernetické bezpečnosti, z.ú.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Vydání elektronické knihy Kyberpohádky II bylo podpořeno v rámci realizace projektu
„National Coordination Centre in the Czech Republic“, project number: 101127941

PRINC BAJAJA

aneb jak porazit
Kyberdraka

Centrum
Kybernetické
Bezpečnosti

Princ Bajaja

aneb jak porazit Kyberdraka

Králi a královně se narodili dva synové. A slavilo se po celém království! Chlapci byli zdraví jako řípy a rostli jak buci.

Starší syn byl odvážný ale i rozvážný, rád běhal, skákal a stávalo se, že projezdil i celé dny na koni. Kromě toho ho zajímaly mobilní telefony, počítače, internet a také to, jak tyto věci používat bezpečně.

Mladší princ byl odmalička silný a rázný, měl rád meče a tvrdý boj a byl tak trochu i horká hlava po královi. Uměl ale i lenořit na měkkých koberečích, točit se okolo královny matky a byl jejím hodným a úlisným mazánkem.

Když oba dospěli, král se začal rozhodovat, který z nich by měl být nastávajícím králem. Ptal se královny a oba se pak shodli, že upřednostní mladšího namísto staršího syna. Starší ze synů to ale vzal jako velikou křivdu.

Šel do stáje za svými čtyřnohými kamarády, které měl opravdu rád. Tu mu jeden kůň, který přišel do stáje teprve nedávno, lidským hlasem říká: „Když se ti doma nelíbí, jdi do světa! Radím ti však, abys osedlal mne. Uvidíš, po čase budeš navždy šťasten.“ Princ se podivil, že mluví kůň lidským hlasem. Koník mu na to odpověděl: „Neboj se, osedlej mě, budu tvým věrným ochráncem a dobrým rádčem.“

Princ se vydal na cestu do světa. Jel cestou, kam ho koník nesl. Když tu najednou přijeli k věžím krásného hradu velkého moderního města sousedního království. Koník zastavil u jedné skály, hlasem pokynul a skála se otevřela. Vjeli dovnitř. Uvnitř byl velký prostor vybavený moderními počítači i místnost pro odpočinek a šatna.

„Nyní mě tady necháš,“ řekl koník princovi, „a sám půjdeš do blízkého města ke dvoru. Musíš se ale vydávat za jednookého a němého. „Němého?“ podivil se princ. „Ano, nesmíš slovíčka promluvit,“ pokračoval koník a dodal: „Král tě určitě do služby přijme. Měj se ale na pozoru, ať se neprořekneš. Když budeš něco potřebovat, přijď ke skále, ta rozezná tvůj hlas a otevře se ti.“

Princ si pomyslel: „Můj koník moudrý jistě ví, o čem hovoří,“ a proto poslechl jeho slova. Vzal si z šatny připravené šaty, zavázal si jedno oko a šel se ucházet o práci u královského dvora. Když přišel do města, dal se hned u krále ohlásit. Ten, když viděl, že je mladík němý a jednooký, slitoval se nad ním a do služby ho vzal. Tak jak koník předpovídal. Brzy však zjistil, že mladík umí zručně psát na počítači a počítačům rozumí, proto jej zaměstnal jako svého asistenta a správce všech počítačů a mobilních telefonů na hradě. Všichni z královského dvora ho měli rádi, a že byl němý a na všechno odpovídal jen „ba ja ja“, dali mu jméno „Bajaja“.

Král měl tři dcery, jednu krásnější než druhou. Princezny si mladíka oblíbily, rády byly v jeho společnosti a všude musel s nimi chodit. Přinášel jim kytice, doprovázel v zahradách, ale i radil, jak správně používat mobilní telefony a počítače. Když něco nefungovalo, přispěchal bleskurychle na pomoc. Divil se, že žádné z těchto zařízení nemá ani to základní zabezpečení proti virům a zlým programům. To bylo také důvodem, proč se v telefonech a počítačích zabydlovaly podivné zlé programy, které jim škodily, a se kterými musel Bajaja neustále bojovat. Dny ubíhaly, Bajaja velice rád sloužil všem princeznám, té nejmladší ale sloužil nejraději.

Jednoho dne k Bajajovi přistoupil král a smutně povzdychl: „Milý hochu, jsi samý žert a samá dobrota, samá pomoc a samá ochota. Mé dcery tě mají rády. Nevíš ale, jaké neštěstí nám hrozí.“ Bajaja se velice polekal. Král pokračoval: „Naše počítače a mobilní telefony obsadil zlý padouch, který si říká Kyberdrak. Ovládl všechny naše počítače a mobilní telefony, a dokonce hrozí, že zničí celé naše království, pokud mu nedám svou nejmladší dceru za ženu. Napozitří ji máme obléct do šatů a vyvézt za město.“

Bajaja si vzpomněl na podivné zlé programy v mobilních telefonech princezen, se kterými neustále bojoval. Bylo mu vše jasnější. To padouch Kyberdrak stál za všemi těmi zlými programy. „Není divu,“ pomyslel si, „když vidím, že žádné chytré zařízení na hradě není vůbec zabezpečené.“

S ustaranou tváří šel Bajaja k princeznám. Všechny tři seděly vedle sebe a plakaly. Němý Bajaja je začal utěšovat, že se jistě nějaké řešení najde. Nebohé princezny ale nepřestávaly plakat.

Bajajovi bylo úzko, pak si ale vzpomněl na koníka. „Mého chytrého věrného rádce je třeba!“ zvolal v duchu a běžel za město ke skále. Hlasem pokynul a skála se mu otevřela. Vešel do ní. Pohládl koníkovi lesklou hřívou a řekl: „Koničku můj milý! Nyní jdu k tobě pro radu, a pokud mně pomůžeš, budu navždy šťasten.“ Nato začal koníkovi živě vypravovat vše, co se v zámku událo.

„O všem vím,“ přerušil ho po chvíli klidný, vlídný koník, „i proto jsem tě sem přivedl, abys našel štěstí a abys našemu království pomohl.“ Začali společně řešit, jak království zbavit zlého padoucha Kyberdraka.

„Kyberdrak má své Kyberhlavy skoro úplně všude a tam, kde nejsou, tak tam rychle narůstají,“ řekl Bajaja a doplnil ho koník: „Je třeba, Bajajo, všechny počítače, mobily a další chytrá zařízení přes noc zabezpečit, aby se Kyberhlavy nemohly dál nikam šířit. Trpělivě, postupně a úplně se zbavit všech zlých programů!“ Oba se pak na sebe podívali a zvolali: „Zvládneme to! Ať nám Kyberštěstěna přeje!“ A dali se do práce. Pracovali celý den a celou noc.

Druhý den ráno byl kybernetický svět celého království zabezpečen. „Zlé programy dále nepřibývají, je to na dobré cestě!“ volal Bajaja nadšeně. Práce však zdaleka nebyla u konce. Vyhráno ještě nebylo. „Teď je třeba všechny Kyberhlavy najít, setnout je a zbavit se jich jednou provždy,“ řekl bojovně koník a měl přitom na mysli nebezpečné programy, které byly ve většině chytrých zařízeních. Oba se pak na sebe opět podívali a zvolali: „Zvládneme to! Ať nám Kyberštěstěna přeje!“ A dali se do práce. Pracovali opět celý den a celou noc.

Třetí den ráno bylo skoro hotovo. „Drak Kyberdrak ztrácí sílu, zlé programy ve všech počítačích mizí. Úspěšně se nám práce zdaří,“ volal nadšeně Bajaja.

„Království je zachráněno díky tobě, Bajajo,“ volal koník šťastně, „nyní musíme zachránit naši princeznu!“

Koník mu pak dal krásné nové šaty a řekl: „Ty šaty si nyní obleč, princí Bajajo, nasedni a vyrazíme k městu.“

Na zámku zatím nikdo netušil, že Bajaja vyhrál souboj s Kyberdrakem, proto zde bylo smutné loučení. Zástup lidí vyprovázela ubohou nejmladší princeznu z města. Princezna byla statečná, ale tu a tam se jí slzička po tváři skutálela. Král byl zarmoucen. Srdce mu dralo pomyšlení, že princeznu vydává draku Kyberdrakovi.

Bajaja na koni tryskem zamířil k princezně. „Neplač princezno, Kyberdrak už si na království netroufne, není se nyní čeho bát,“ volal na princeznu, „království je zachráněno!“

Když se lidé dozvěděli o záchraně království, tak jásali, král mocně objal Bajaju, nyní již mladého a statného prince na krásném koni.

Bajaja a nejmladší z princezen se dávno měli rádi. Brzy se konala veliká svatba. Po svatbě jel princ Bajaja představit svoji nevěstu královským rodičům a bratrovi. Mladší bratr se Bajajovi omluvil: „Prokázal jsi, že budeš dobrým králem a ochráníš naše království před všemi padouchy stejně jako v sousedním království. Trůn ti právem patří.“

Bajaja s princeznou vládli spravedlivě a moudře. Jejich hlavní zásadou byla vzdělanost a bezpečnost obyvatelstva v zemi.

Vysvětlivky

Milí čtenáři Kyberpohádek,

ptají se Vás děti na počítačové termíny v Kyberpohádkách? V této kapitole „první pomoci“ jsme pro Vás připravili velice stručné a základní vysvětlení odbornějších pojmů.

Kyberdrak. Symbolizuje kybernetické hrozby, jako jsou hackeři, viry a malware, které ovládají zařízení a ohrožují bezpečnost.

Zlé programy. Analogie k malwaru, škodlivým softwarům, které napadají zařízení, šíří se a škodí uživatelům.

Kyberhlavy. Představují jednotlivé instance nebo části kybernetických útoků, které se mohou šířit do dalších zařízení.

Kyberštěstěna. Symbol pro štěstí a podporu při boji s kybernetickými hrozbami, často souvisí s efektivitou a úspěchem v zabezpečení.

Zabezpečení počítačů a mobilních telefonů. Proces ochrany zařízení před útoky, například instalací antivirů, aktualizací softwaru a používáním silných hesel.

Nebezpečné programy. Další výraz pro malware, který ohrožuje data a výkon zařízení.

Šatna s moderními počítači. Analogický výraz pro bezpečné prostředí nebo serverovnu, kde lze chránit a spravovat technologie.

Kybernetický svět. Označuje digitální prostředí zahrnující internet, zařízení a jejich propojení.

Kyberútok. Přímé označení akce, kdy zlé programy a Kyberdrak napadají zařízení a způsobují škody.

Digitální zabezpečení. Praktická opatření, která uživatelé provádějí, aby se chránili před hrozbami, např. použití firemních politik a šifrování.

Kyberbezpečnostní plán. Strategie Bajaji a koně na poražení Kyberdraka zahrnující prevenci (zabezpečení) i odstranění následků (odstranění malware).

Poděkování

Poděkování patří zejména tvůrčímu týmu Centra kybernetické bezpečnosti, z. ú.

Jmenovitě:

- Tomáši Müllerovi, Danielu Kočimu a Petru Jiráskovi za ideový koncept, scénář a texty.
- Tomáši Müllerovi, Danielu Kočimu, Marianě Vrbíkové, Petře Sobkové a Marku Vrbíkovi za textové provedení.
- Davidu Vlčkovi za výtvarné provedení.
- Danielu Kočimu a Davidu Vlčkovi za produkci a finální grafickou úpravu.
- Vladkovi Trešlovi a Petru Jiráskovi za zpracování vysvětlivek.

Projekt Kyberpohádky II podpořila řada významných organizací. Poděkování patří zejména společnosti Vodafone a Evropské unii za kofinancování projektu.

Děkujeme.

V Praze dne 31.12.2024

Jan Dienstbier

vedoucí projektu Kyberpohádky II,
Centrum kybernetické bezpečnosti, z. ú.

Spolufinancováno
Evropskou unií

NCC-CZ

CZECHIA CYBERSECURITY
COORDINATION CENTRE

Vydání elektronické knihy *Kyberpohádky II* bylo podpořeno v rámci realizace projektu „National Coordination Centre in the Czech Republic“, project number: 101127941

vodafone

Vodafone podporuje bezpečné chování dětí na internetu a výchovu kybernetické bezpečnosti. Tipy, jak na to, najdete na vodafone.cz/digitalni-rodicovstvi. Tam si také můžete tuto knihu prolistovat v elektronické podobě.

Princ se vydal na cestu do světa. Jel cestou, kam ho koník nesl. Když tu najednou přijeli k věžím krásného hradu velkého moderního města sousedního království. Koník zastavil u jedné skály, hlasem pokynul a skála se otevřela. Vjeli dovnitř. Uvnitř byl velký prostor vybavený moderními počítači i místnost pro odpočinek a šatna.